

דף י.

עין משפט א.

אור"ח סימן שפג פעיף בו

כו. כח. המבוי שניתר בקורה או בלחי דוקא באינו נמוך פחות מעשרה טפחים ^ק מרווחים ^ר, גם לא יהיה רחבו יותר מעשר אמות מצומצמות ^ש, ושיהיה ארכו לא פחות מארבע אמות ^ה מרווחות, אבל אם חסר אחד מכל אלו אין לו תקנה אלא בצורת הפתח ^א, (או בפס ד' או ב' פסין של משהוא כל אחד משני הצדדים ^ב).

כו. כט. היה בגבה חלל המבוי ^ג יותר מכ' אמה מצומצמות, אינו ניתר בקורה ^ד אבל ניתר בלחי, ואם רוצה להכשירו בקורה צריך שיעשה בה ציור וכיור, שעל ידי כך כולם מסתכלין בה והוי היכר. ואם היה גבוה יותר מעשרים אמה ובנה בנין תחת הקורה כדי למעטו מעשרים ^ה, די בבנין רחב טפח ^ו כרוחב הקורה ^ז.

כו. לו. אם המבוי אינו גבוה עשרה טפחים, וחוקק בו להשלימו לעשרה,

- ק. עירובין ה', דנחשב כאילו אין לו מחיצות דאין מחיצה פחות מעשרה.
 ר. שהולכים לחומרא בכל מקום, ושיעור מרווחים הוא חצי אצבע לכל אמה, מ"ב אות פ"ט.
 ש. ג"כ לחומרא, ואם הוא יותר מעשר אמות אין עליו שם פתח ולא מועיל לזה לחי או קורה, שם אות צ'.
 ת. דבפחות מד' אמות לא חשיב מבוי אלא חצר, וניתר ג"כ בפס ארבעה או בכ' משהויין.
 א. אבל הרבה אחרונים הסכימו דאם נמוך פחות מעשרה לא מועיל לו צורת הפתח. ועיין במ"ב אות צ"ג.
 ב. כך הוסיף המ"ב באות צ"ג ולא דוקא מש"כ המחבר צורת הפתח. ועיין בשער הציור.
 ג. אבל אם גובה חללו של המבוי עד הקורה אינו אלא עשרים אמה אע"פ שהקורה היא למעלה מעשרים כשרה. מ"ב אות צ"ד.
 ד. דקורה משום היכר, ולמעלה מכ', אין היכר דלא שולטת שם העין, אבל בלחי שהוא סמוך לקרקע ומספיק בגובה עשרה טפחים אין זה מזיק מה שהמבוי גבוה הרבה, מ"ב אות צ"ה.
 ה. ה"ה אם היה מוריד הקורה בתוך חלל המבוי על יתדות, מ"ב אות צ"ו.
 ו. וה"ה במילוי עפר רק שצריך ליזהר שלא יתמעט ע"י דריסת הרגלים מגבהו, מ"ב אות צ"ז.
 ז. דמותר להשתמש תחת טפח הקורה, וא"כ העומד שם רואה הקורה שהיא פחות מכ'. שם אות צ"ח.

בזה צריך לחקוק ד' אמות ^ה לתוך המבוי על פני כל רחבו ^ט.

כ.ו. לא. אין מבוי נותר בלחי או בקורה עד שיהיו פתוחים לתוכו שני חצירות ^י לפחות, ולכל חצר שני בתים ^כ. ושלא יהיה בכל פתח מאלו פחות מארבעה טפחים, ויהיו דיורים אוכלים בכל בית, שמקום הפת גורם, ואפי' היה הבית אחד לאב, והשני לבן, אף שהבן מקבל משלחן אביו ואוכל בביתו נדונים כשנים. ואפי' צדו האחד של המבוי עכו"ם והשני ישראל מהני.

כ.ז. לב. עוד צריך שיהיה המבוי ארכו יותר על רחבו ^ל, ואם חסר אחד מכל אלו, אינו נותר אלא בפס ארבעה או בשני פסים של מה שהוא כל אחד, או בצורת הפתח ^מ.

הגה: י"א דנוהגין היום לתקן כל המבואות ^נ בצורת הפתח, דכל המבואות שלנו יש להם דין חצירות ^ס. והמנהג במדינות אלו לתקן ע"י חבל הקשור לרחבו של המבוי, ודין חבל זה אינו כדין קורה שהרי אין לו רוחב טפח, ולא מועיל אלא מצד צורת הפתח. וע"כ יש ליזהר להעמיד

ח. כיון שאין כאן דין מחיצה צריך לחקוק כשיעור אורך מבוי שהוא לפחות ארבע אמות. ^ט ואם ישאר הפסק בין החקיקה לכתלים פחות מג"ט מהני מדין לבוד. מ"ב אות ק"א. ואם חקק פחות משיעור זה דינו כחצר והיתרו בפס ארבעה או בב' משהויין מכל צד. ^י ושמעו שהתירו במבוי בלחי וקורה משום רבוי הדירורין ואין משתמשין בו בהצנע כ"כ, ע"כ מספיק בתיקון זה אבל אם אין בו לפחות ב' חצירות א"כ אין רבוי דירורין ולא מספיק בלחי וקורה אלא כחצר.

כ. וכתב הרמ"א דאפי' כל החצירות פתוחות זו לזו, אך יש חולקים בזה כיון שיכולים לערב יחד דרך הפתחים נחשבים כחצר אחת, ונקטינן לקולא כיון שזה דרבנן. מ"ב אות ק"ג.

ל. שכן דרך המבוי להיות ואפי' יותר במשהו מספיק. מ"ב-ק"ו.

מ. וזה אפי' ביותר מעשר אמות כמו בסעיף ב'.

נ. בין סתום מצד אחד בין מפולש בין רחב יותר מעשר אמות או פחות.

ס. משום שאין בתים וחצירות פתוחים לתוכו, ומשום שלפעמים מפולש וצריך צורת הפתח, ועיין במ"ב אות קי"א אם צריך שני צורות הפתח משני צדדים או צורת הפתח מצד אחד ומצד השני ברוחב פחות מעשרה אמות בפס ד' טפחים או בשני משהויין משני צדדיו.

תחת החבל שני קנים ^ע גבוהים עשרה מכוונים תחת החבל, ואז מועיל אפי' במבוי מפולש, בתורת צורת הפתח, וכן בחצר ובכל מקום שצורת הפתח מועילה.

דף י:

עין משפט א.

או"ח סימן שסג סעיף לג

לג. מ. מבוי שהוא רחב עשרים אמות ^פ, עושה פס רחב ארבע אמות ^ז ומעמידו באמצע לארכו של המבוי, ונחשב כל צד מצדי הפס כמבוי בפני עצמו כיון שאורך הפס ארבע אמות, ויתן קורה בראשו ^ק, ותהיה מונחת על ראש הפס או תוך ג' טפחים לפס, וצריך שיהיה בכל מבוי משני אלו שהפס הפסיק בניהם בתים וחצירות פתוחים לתוכו וכל תנאי מבוי ^ר.

לד. מא. כיון שמן הפס עד הכותל האמצעי של המבוי יש לו דין מבוי עקום ^ש צריך תיקון נוסף, שהרי אלו שני המבואות מתעקמים

ע. אבל כותלי המבוי אין נחשבים במקום קנים, דאם לא כן למה הצריכו קורה רחבה טפח הרי בכל שהוא יש צורת הפתח אלא על כרחך צריך להעמיד קנים, מ"א ס"ק כ"ח.

ואם יש עמוד בכותל בולט הוא נדון כקנה דלא גרע מלחי בסעיף י"א, מ"א שם. ועיין במ"ב אות קי"ג.

פ. מיירי שאינו רוצה לעשות צורת הפתח בפתח המבוי, שבזה מועיל אפי' המבוי רחב הרבה וכמו בסעיף כ"ו.

צ. דבפחות מד' אמות אפי' שכל צד פחות מעשרה לא מהני, כיון דאתי אורא משני הצדדים ומבטלים אותו, אבל ברוחב ד' אמות לא אומרים שהאור משני הצדדים מבטלים אותו.

וצריך ג"כ שהפס לא יהיה פחות מעשרה טפחים בגובה כדין כותל מבוי.

ק. היינו שיגיע מכותל אחד של המבוי עד הכותל השני שכנגדו כדי להתיר שני הצדדים. וה"ה שיכול לתקנם ע"י לחי מכאן ולחי מכאן או לחי באחד וקורה בשני, מ"ב אות קל"ו.

ר. ואם לאו דינו כחצר ואין קורה מועילה בו אלא צורת הפתח או שני לחיים של רחב משהו מצדדיו.

ש. וא"כ חוץ מתיקון הקורה שעושה בפתח המבוי, צריך לעשות עוד תיקון בסוף אורך הפס כדין מבוי עקום המבואר בסי' שס"ד סוף סעיף ג', ואפי' אין שם עשר אמות עד סוף אורך הפס עד כותל האמצעי. מ"ב אות ק"מ.

באמצע ופתוחים ^ה בשני ראשיהם לר"ה ^א.

הגה: וי"א דאין לו דין מבוי עקום ^ב אלא א"כ יש מן הפס עד כותל האמצעי יותר מעשר אמות, ואז צריך תיקון נוסף.

עין משפט ב.ג.ד. אר"ה סימן שסג סעיף לד.

לד. מב. עוד אפשר לעשות תיקון אחר למבוי שהוא רחב עשרים אמות, שירחיק ב' אמות מהכותל ויעשה פס רחב שלש אמות ^ג, וכן יעשה בצד השני במקביל, וישאר פתח רחב עשר אמות ^ד, או ירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה, וירחיק אמה ויעשה פס אמה ומחצה, וכן יעשה בצד השני.

ה"ה שיכול להרחיק ב' אמות ושני טפחים ויעשה פס שתי אמות וארבעה טפחים וכן יעשה בצד השני, ובלבד שהפס יהיה יותר על האויר שבינו לכותל, דאם לא כן האויר מבטל לפס.

עוד צריך ליזהר שלא ימנע מלהשתמש בפתח הגדול וישתמש רק בקטן שע"ז מבטל תיקון המבוי ^ה, אלא א"כ עשה צורת הפתח לקטן ^ו.

ת. כך הגיה במ"ב אות קמ"א.

א. וע"כ צריך לעשות צורת הפתח בסוף אורך הפס עד כותל האמצעי כנגדו, ודומה כמו שהיה עושה פס לאורך כל המבוי.

ב. דשאני עקום ממש כמבואר בסי' שס"ד אבל כאן י"ל דע"י הפס נעשים כשני מבואות שמחולקים לגמרי עד סופם, ולדינא הסכימו האחרונים כדעה ראשונה, מ"ב אות קמ"ג.

ג. שנעשה ע"י זה עומד מרובה על הפרוץ ונחשב כסתום. ועיין במ"ב אות קמ"ה.

ד. וצריך לחי או קורה להתיר המבוי דלא עדיף משאר מבואות דעלמא, ונותן הקורה רק על שטח העשר אמות, וכן כשיעשה הלחי מעמידו בראש עשר אמות. מ"ב אות קמ"ו.

ה. שע"ז יתבטל תורת פתח מן הגדול ובטל הלחי או הקורה המתוקן בו ונמצא מבוי זה בלי תיקון. שם אות קמ"ט.

ו. צ"ל לגדול, דאם לקטן מאי אהני אחרי שנתבטל צורת הפתח לגדול. מ"ב אות ק"נ, וט"ס בשו"ע במקום זוטא צ"ל "רבא", ופירושו אחרי שנעשה צורת הפתח לגדול לא נתבטל ממנו שם הפתח אף אם לא ילכו בו.

עין משפט ה.

או"ח סימן שמב סעיף י

יב. אם עשה צורת הפתח ז' אפי' לפרצה יותר מעשר אמות מותר, ואפי' לא נעץ אלא ד' עמודים בד' רוחות ועשה צורת הפתח על גביהן מותר ח'. וכל זה בחצר ט' או במבוי שיש בהם דיירים, אבל בבקעה לא מהני כשכל הרוחות הם ע"י צורת הפתח י'. ולהרמב"ם אין צורת הפתח מועיל כלל לפרצה יותר מעשר אמות כ', אלא א"כ העומד מרובה על הפרוץ ל'.

הגה: ואז מהני אפי' בבקעה ובכל הרוחות.

או"ח סימן שמג סעיף כו

עין לעיל דף י. עין משפט אות א

- ז. משנה ריש עירובין, שע"י צורת הפתח אין נחשב המקום לפרוץ, ואפי' שכל ד' רוחות היה בהן פרצות כאלו ועשה צורת הפתח מתירה.
- ח. היינו מותר לטלטל בתוכן דכדפנות שיש בהן פתחים הם.
- ט. היינו שנפלו כתליה ועשה שם עמודים מד' רוחות וצורת הפתח להם, מ"ב אות נ"ו.
- י. אבל אם היה ההיקף כתיקונו אלא שיש בה פרצות יותר מעשר אמות, מועילה צורת הפתח גם בבקעה ובד' רוחותיה, אפי' אם היה הפרוץ מרובה על העומד, מ"ב אות נ"ז.
- כ. אבל בעשר אמות מועיל אפי' פרוץ מרובה על העומד ואפי' בבקעה, ואפי' כל ד' רוחות ע"י צורת הפתח מהני.
- ו. ובמבוי מפולש אפי' הפרצה יותר מעשר אמות בפתח המבוי מועיל צורת הפתח כיון ששתי הדפנות שלמות וכמ"ש בסי' שס"ד סעיף א'. מ"ב אות נ"ח.
- ל. ונכון לחוש לדעת הרמב"ם, מ"ב אות נ"ט, וכך גם נראה דעת מר"ן השו"ע אחרי שסתם הביא דברי הרמב"ם לחוש לדעתו.